

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Rok 2019 w polskiej i światowej nauce

Lądowanie chińskiej sondy Chang'e 4 na niewidocznej z Ziemi półkuli Księżyca, plany CERN budowy akceleratora potężniejszego od słynnego LHC, prezentacja pierwszego w historii zdjęcia czarnej dziury, wydrukowanie w 3D bionicznej trzustki przez Polaków - m.in. takie wydarzenia w nauce przyniósł 2019 r.

STYCZEŃ

- Chiński pojazd kosmiczny, sonda Chang'e 4 wylądowała na niewidocznej z Ziemi półkuli Księżyca. Było to pierwsze lądowanie pojazdu wysłanego z Ziemi na półkuli, która jest praktycznie niezbadana.
- W epoce lodowcowej mieszkańcy dzisiejszej Europy polowali na mamuty za pomocą oszczepów. Pierwszy bezpośredni dowód na to stanowi odkryty w Krakowie, nieopodal kopca Kościuszki, fragment krzemienego grotu sprzed 25 tys. lat, wbitego w żebro mamuta.
- Przepona spełnia w organizmie nieznaną dotąd rolę - pomaga nam utrzymać równowagę ciała - pokazali w swoich badaniach naukowcy ze Śląska. Z ich eksperymentu wynika, że im większa grubość oraz ruchomość tego mięśnia podczas oddechu, tym lepsza równowaga człowieka.
- CERN ogłosił plany budowy Future Circular Collider, akceleratora cztery razy większego i wielokrotnie potężniejszego od Wielkiego Zderzacza Hadronów. Nowy zderzacz może umożliwić odkrycie nieznanych jeszcze rodzajów cząstek elementarnych.
- Prezydent Andrzej Duda zaskarżył do Trybunału Konstytucyjnego jeden z zapisów tzw. Ustawy 2.0, czyli ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zaskarżony art. 121a wprowadza dla urzędującego sędziego Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego lub Sądu Administracyjnego, w tym sędziom w stanie spoczynku, prawo do dożywotniego zatrudnienia na uczelni bez względu na wynik oceny pracowniczej. Ten zapis zaproponowano podczas prac nad Ustawą 2.0 w Senacie. Wniosek prezydenta poparł szef resortu nauki Jarosław Gowin.

LUTY

- Naukowcy z Universitat Autònoma de Barcelona zidentyfikowali ponad 800 nowych miejsc w ludzkim genomie, które są potencjalnie istotne z punktu widzenia ewolucyjnych przystosowań człowieka. Wcześniej w genomie wyodrębniono 1986 takich miejsc. Dostarczają one wiedzy, która pozwala zrozumieć, co w trakcie ewolucji zdecydowało o specyfice człowieka lub pewnych populacji ludzkich.
- W wieku 89 lat zmarł prof. Krzysztof Birkenmajer - wybitny geolog, autor setek prac naukowych, uczestnik 23 wypraw naukowych na Spitsbergen, Antarktydę i Grenlandię. Korzystając z przywileju odkrywcy, na samej Antarktydzie wprowadził ponad 200 polskich nazw geograficznych.
- Neandertalczycy poruszali się w postawie wyprostowanej, podobnie jak dzisiejsi ludzie - dowiedli naukowcy po podstawie wirtualnej rekonstrukcji miednicy i kręgosłupa neandertalczyka, którego szkielet pochodzi z Francji. Trójwymiarowy, komputerowy model anatomiczny kręgosłupa i miednicy neandertalczyka opracował zespół szwajcarskich i amerykańskich naukowców.

MARZEC

- Należąca do Elona Muska firma SpaceX wystrzeliła raketę Falcon 9, wynosząc na orbitę załogową wersję kapsuły Dragon. Kapsuła, w której nie było ludzi, a manekin oraz 200 kg ładunku zacumowała do Międzynarodowej Stacji Kosmicznej. Umieszczony na jednym z siedzeń dla załogi, naturalnego wzrostu manekin z czujnikami na głowie, szyi i kręgosłupie pozwolił zbadać wpływ lotu na ciało człowieka.
- Nowojorska Fundacja Kościuszkowska wraz z Uniwersytetem Jagiellońskim ustanowiła Nagrodę im.

Franka Wilczka w wysokości 12 tys. dol. dla młodych polskich naukowców ze znaczącymi osiągnięciami w fizyce, astronomii lub w dziedzinach zbliżonych. Wyróżnienie będzie przyznawane co dwa lata.

- Pierwszą na świecie bioniczną trzustkę wraz z naczyniami krwionośnymi wydrukowali w technice 3D badacze z Fundacji Badań i Rozwoju Nauki pod kierunkiem dr hab. med. Michała Wszoly. Trzustka nie ma pełnić funkcji zewnątrzwydzielniczej takiej, jak prawdziwa trzustka. Zakłada się jednak, że w przyszłości może przywrócić wytwarzanie insuliny w organizmie chorego na cukrzycę. Obecnie jest to możliwe wyłącznie poprzez wstrzykiwanie tego hormonu odpowiednim podajnikiem lub pompą insulinową.

KWIECIEŃ

- Działalność rozpoczęła Sieć Badawcza Łukasiewicz. Włączono do niej 37 instytutów badawczych. W ramach sieci ma również działać wrocławska spółka PORT - Polski Ośrodek Rozwoju Technologii. Sieć m.in. prowadzi badania aplikacyjne ważne dla polityki gospodarczej i kształtuje świadomość społeczną nt. zaawansowanych technologii. Prezesem Sieci został Piotr Dardziński.

- Pierwsze zdjęcie czarnej dziury zaprezentowali astronomowie z zespołu badawczego Event Horizon Telescope. Wykonało je osiem teleskopów, które utworzyły "wirtualny teleskop" o rozmiarze Ziemi. Zdjęcie przedstawia czarną dziurę znajdującą się w centrum galaktyki Messier 87, 55 mln lat świetlnych od Ziemi. Wśród naukowców zaangażowanych w badania byli Polacy.

- W wieku 69 lat zmarł rektor Politechniki Gdańskiej prof. Jacek Namieśnik. Specjalizował się w chemii analitycznej i chemii środowiska. Funkcję rektora pełnił od 2016 r. Na stanowisku zastąpił go prof. Krzysztof Wilde.

- Z ośrodka NASA na wyspie Wallops w USA wystartowały dwa polskie satelity: KRAKsat zbudowany przez studentów Akademii Górniczo-Hutniczej i Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Światowid - pierwszy polski satelita komercyjny i obserwacyjny.

- Rozpoczął działalność Fundusz Polskiej Nauki, czyli nowy, długoterminowy mechanizm finansowania badań naukowych i prac rozwojowych ważnych dla strategii rozwoju państwa.

- Po dziesiątkach lat poszukiwań astronomom udało się wykryć w kosmosie wodorek helu - pierwszy rodzaj cząsteczek, który uformował się we Wszechświecie w jego początkach. Znalaziono go w naszej galaktyce dzięki lotniczemu obserwatorium SOFIA.

MAJ

- Na Pustyni Wschodniej w Sudanie polscy archeolodzy z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego odkryli ślady obecności Homo erectusa, pochodzące sprzed 500 tysięcy lat. Zdaniem odkrywców jest to dowód na istnienie nieznanego do tej pory szlaku migracji tego gatunku poza kontynent.

- Amerykańska firma SpaceX umieściła na orbicie ziemi 60 niewielkich satelitów, za pośrednictwem których świadczone będą usługi dostępu do szybkiego internetu. To pierwsza partia urządzeń z 1800, które chce w kosmosie umieścić firma Elona Muska.

- Jedna z pięciu największych znanych w historii świata megapowodzi zdarzyła się w rejonie Suwałk kilkanaście tysięcy lat temu - ustalili naukowcy. Do dziś widać jej skutki. Przełomowe odkrycie naukowców z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zmienia myślenie o krajobrazie Europy Środkowej i wyjaśnia m.in. genezę jeziora Hańcza.

CZERWIEC

- Amerykańska Państwowa Agencja Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej (NASA) poinformowała, że zezwoli prywatnym osobom na jednomiesięczne płatne pobyty na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (ISS). NASA zamierza wydawać każdego roku zgodę na co najwyżej dwie komercyjne wyprawy na ISS.
- Kilkadziesiąt mumii sprzed ok. 2 tys. lat odkryli polscy archeolodzy w czasie wykopalisk w sąsiedztwie najstarszej piramidy świata na nekropolii w Sakkarze w północnym Egipcie. Najwięcej mumii złożono bezpośrednio w piasku.
- Zespół Impuls z Politechniki Świętokrzyskiej wygrał międzynarodowe zawody łazików marsjańskich - University Rover Challenge, które zakończyły się w Stanach Zjednoczonych.

LIPIEC

- Odkryty jeszcze w XX w. na greckim Peloponezie fragment czaszki Homo sapiens pochodzi sprzed 210 tys. lat - ustalili naukowcy. To najstarsze szczątki Homo sapiens odnalezione poza Afryką. Są zarazem o 160 tys. lat starsze od najstarszych znanych dotąd szczątków Homo sapiens z Europy - poinformowali naukowcy na łamach „Nature”. Zdaniem naukowców dzieje Homo sapiens w Europie i Azji trzeba będzie napisać na nowo.
- W wieku 55 lat zmarł rektor Politechniki Opolskiej, profesor Marek Tukiendorf. Politechniką kierował od 2012 roku. Na stanowisku zastąpił go profesor Marcin Lorenc.
- Ślady pobytu ludzi sprzed kilkunastu tysięcy lat wewnątrz Jaskini nad Huczawą w Tatrach Bielskich odkryli m.in. polscy archeolodzy. To kamienne ostrza używane przez myśliwych. Do tej pory w żadnej z tatrzańskich jaskiń nie odkryto pradziejowych przedmiotów.

SIERPIEŃ

- Unikalną, trójwymiarową mapę Drogi Mlecznej zaprezentowali w prestiżowym piśmie "Science" naukowcy z Obserwatorium Astronomicznego UW, pracujący w ramach projektu Optical Gravitational Lensing Experiment (OGLE). Mapa dostarcza nowych informacji na temat m.in. historii naszej Galaktyki.
- Niecodzienna uroczystość odbyła się przy wulkanie Okjokull niedaleko stolicy Islandii Reykjaviku. Władze tego kraju oficjalnie uhonorowały zanik lodowca na tym wulkanie i odsłoniły tablicę, będącą wezwaniem dla przyszłych pokoleń.

WRZESIEŃ

- Około 1 tys. matematyków z Polski i ze świata wzięło udział w Jubileuszowym Zjeździe Matematyków Polskich w Krakowie, zorganizowanym w stulecie Polskiego Towarzystwa Matematycznego (PTM).
- Dr hab. Michał R. Szymański z Gdańska i dr Rafał Banka z Krakowa to polscy laureaci prestiżowego Starting Grant - Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC). Znaleźli się oni w gronie ponad 400 nagrodzonych naukowców.

PAŹDZIERNIK

- Tegoroczną Nagrodę Nobla w dziedzinie medycyny i fizjologii zdobyli William G. Kaelin Jr, Sir Peter

J. Ratcliffe i Gregg L. Semenza "za odkrycia dotyczące tego, w jaki sposób komórki wykrywają tlen i dostosowują się do jego dostępności". W dziedzinie fizyki laureatami zostali: James Peebles, Michel Mayor i Didier Queloz. Nagrodzono ich "za odkrycia teoretyczne w dziedzinie fizycznej kosmologii" oraz "za odkrycie egzoplanety okrążającej gwiazdę podobną do Słońca". John B. Goodenough, M. Stanley Whittingham i Akira Yoshino zostali laureatami w dziedzinie chemii. Badaczy doceniono za opracowanie lekkich i pojemnych akumulatorów litowo-jonowych (powszechnie nazywanych bateriami litowo-jonowymi).

- W wieku 85 lat zmarł radziecki kosmonauta Aleksiej Leonow, pierwszy człowiek, który wyszedł w otwartą przestrzeń kosmiczną. Kosmiczny spacer Leonowa w czasie lotu statku Woschod 2 trwał zaledwie 12 minut. Kosmonauta oddalił się od statku na odległość 5 metrów, ubezpieczony liną z kablem telefonicznym.

- Listę 10 uczelni badawczych, zwycięzców konkursu "Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza" (IDUB) przedstawiło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zostały nimi: UW, PG, UAM, AGH, UJ, PW, GUM, PŚ, UMK i UW. Uczelnie te mogą liczyć na wyższe finansowanie.

- Kości pliozaurów - potężnych drapieżników morskich żyjących w Jurze, czyli przed ok. 150 mln lat, odkryli polscy paleontolodzy pod Iłżą (Mazowieckie). Szczątki tych największych, jurajskich drapieżników morskich odkryto w Europie do tej pory tylko w kilku miejscach.

LISTOPAD

- W życie weszły zapisy nowelizacji ustawy o PAN oraz niektórych innych ustaw, podpisanej przez prezydenta Andrzeja Dudę. Nowelizacja wprowadziła dla naukowców z instytutów PAN korzystniejsze przepisy dotyczące wynagrodzenia - analogiczne do przepisów dla naukowców z uczelni publicznych.

- Biały Dom ogłosił, że profesor Dorota Grejner-Brzezińska będzie zasiadała w amerykańskiej prezydenckiej Radzie Doradców ds. Nauki i Technologii. Polka specjalizuje się w inżynierii geomatycznej, w tym m.in. algorytmach GPS oraz mapowaniu mobilnym.

- Fotony - niemające masy i poruszające się z prędkością światła cząstki - da się sprytnymi sztuczkami "zatrzymać" i skłonić, by zachowywały się jak zupełnie inne cząstki - posiadające masę i reagujące na pole magnetyczne elektrony. Pokazał to w publikacji w "Science" zespół Polaków.

GRUDZIEŃ

- Dżuma Justyniana, czyli epidemia, która ogarnęła Cesarstwo Bizantyjskie w pocz. VI w. - wbrew utartej wśród historyków opinii - nie zdziesiątkowała jego populacji. Interdyscyplinarne badania m.in. polskich uczonych wykazały, że jej skala była zdecydowanie mniejsza.

- Prof. Marcin Drąg, prof. Andrzej Kossakowski i prof. Andrzej Wiśniewski otrzymali w Warszawie Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej 2019.

Źródło: pap.pl

<http://laboratoria.net/aktualnosci/29345.html>

24-09-2024

Migrena to choroba - można ją leczyć

Migrena to poważna choroba neurologiczna.

24-09-2024

Jeżeli zranimy się przy powodzi, uwaga na tężec

Szczepionki powinny być dostępne bezpłatnie w placówkach.

24-09-2024

I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach

Będzie współpracowała na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

24-09-2024

Będzie kolejna edycja maratonu programistów

Zgłoszenia do 7 października.

24-09-2024

Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce

Od 29 września do 25 listopada.

24-09-2024

Astma oskrzelowa spowodziową

konsekwencja

Powiedział PAP prof. Bolesław Samoliński, alergolog.

24-09-2024

SpaceX planuje wystrzelenie 5 bezzałogowych misji na Marsa

Ma się to odbyć w ciągu dwóch lat.

24-09-2024

Potrzebne są globalne ustalenia odnośnie mikroplastiku

Okazją do działania może być przygotowywany przez ONZ traktat.

Informacje dnia: [Migrena to choroba - można ją leczyć](#) [Jeżeli zranimy się przy powodzi, uwaga na](#) [tęzec I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach](#) [Będzie kolejna edycja](#) [maratonu programistów](#) [Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce](#) [Astma oskrzelowa](#) [popowodziową konsekwencją](#) [Migrena to choroba - można ją leczyć](#) [Jeżeli zranimy się przy powodzi,](#) [uwaga na tęzec I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach](#) [Będzie kolejna](#) [edycja maratonu programistów](#) [Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce](#) [Astma](#) [oskrzelowa popowodziową konsekwencją](#) [Migrena to choroba - można ją leczyć](#) [Jeżeli zranimy się](#) [przy powodzi, uwaga na tęzec I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach](#) [Będzie kolejna edycja](#) [maratonu programistów](#) [Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce](#) [Astma oskrzelowa popowodziową konsekwencją](#)

Partnerzy